

BROŠURA O UPRAVLJANJU U ENERGETICI: SRBIJA

Poslednji put ažurirano: 15 April 2016

NAJVAŽNIJA PITANJA:

- Gotovo čitav energetska sektor je u državnom vlasništvu. Treći energetska paket mera nije u potpunosti prenešen. Cene električne energije su ispod nivoa nadoknade troškova.
- Neophodno je ojačati administrativne kapacitete i nezavisnost regulatora u oblasti energetike i nuklearne energije.
- Po pravilu, konkurencija je ograničena u javnim nabavkama, posebno u energetska sektoru.
- Vlada direktno imenuje članove nadzornog odbora i direktora državnih preduzeća (DP).
- Izbor, smena i procena rada direktora su pod velikim političkim uticajem.
- Mnogo je primera gde zanimanja članova nadzornih odbora DP nisu ni u kakvoj vezi sa njihovom delatnosti.
- Borba protiv korupcije u energetska sektoru čini se politički motivisana, bez targetiranja uzroka korupcije i bez uvođenja adekvatnih alata.

IZVOR: Regional Energy Governance and State Capture Assessment Report, SELDI, 2016. /Regionalni izveštaj o proceni upravljanja u energetska sektoru i zarobljenoj državi, SELDI, 2016

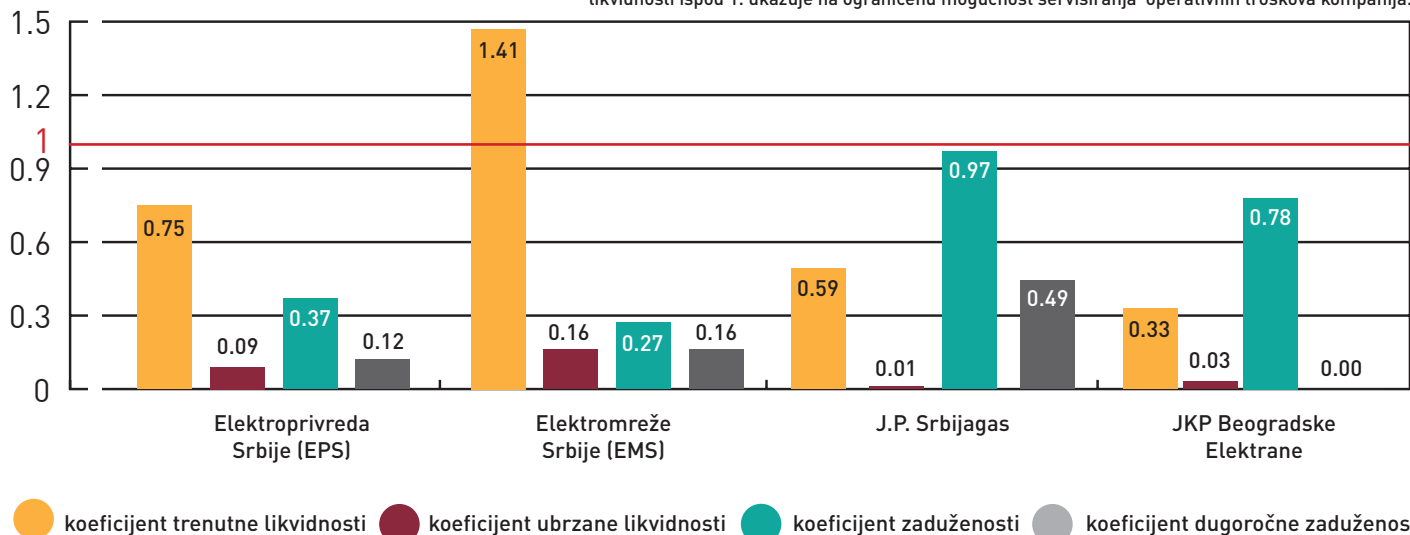
TABELA: Stanje liberalizacije sektora električne energije (podobnost , otvaranje tržišta, regulisanje cena i razdvajanje)

Regulacija cena	Cene proizvodnje i snabdevanja svih velikih industrijskih potrošača su deregulisane. Izuzetak je cena za mala preduzeća, koja slično domaćinstvima plaćaju univerzalnu subvencionisanu tarifu električne energije. Deregulacija tih kategorija zavisi od procene regulatornog organa koja treba da bude završena do 1. maja 2017. godine u skladu sa Zakonom o energetici.
Eligibility	Svi korisnici imaju pravo da biraju snabdevača počevši od 1. januara 2015. godine, uključujući i domaćinstva i mala preduzeća .
Otvaranje tržišta	Pravo da se snabdevaju po regulisanim cenama ostaje samo za domaćinstva i mala preduzeća, koji odluče da ih snabdeva garantovani dobavljač. Potrošači sa godišnjom potrošnjom od preko 30 GWh imali su rok da izaberu definitivnog dobavljača do 1. jula 2015.
Razdvajanje	Zakon predviđa primenu razdvajanja od 1. juna 2016. godine EMS , kao licencirani operator prenosnog sistema , mora da nastavi da obavlja ovu funkciju do stupanja Zakona na snagu . Razdvajanje operatora distributivnog sistema je preneti , ali nije u potpunosti sprovedena .Imajući u vidu das u EMS i EPS, najveći dobavljač struje na veliko i najveći proizvođač električne energije u potpunosti u državnom vlasništvu, neophodno je preduzeti dodatne mere kako bi se osiguralo razdvajanje kontrole u skladu sa zahtevima o razdvajanju koje propisuje Treći paket.

SOURCE: Progress Report on the Implementation of the Energy Acquis of the European Energy. / "Izveštaj o napretku u implementaciji pravnih propisa EU evropske energetska zajednice", 2015

CHART 1: Finansijski koeficijenti (2013)

Koeficijent zaduženosti/dugoročne zaduženosti preko 1 ukazuje na finansijsku nestabilnost; Vrednost koeficijenta likvidnosti ispod 1. ukazuje na ograničenu mogućnost servisiranja operativnih troškova kompanija.

*Podaci o likvidnosti kompanija nisu prijavljeni

IZVOR: kalkulacija autora zasnovana na godišnjim finansijskim izveštajima DP

TABELA 2: Merilo pimine pravnih propisa EU

Osnovni Zakoni	Postignuto
Komplementarna pravna akta	Dobar napredak
Organizovano tržište dan-unapred	Značajan napredak
Nacionalno ravnotežno tržište	Značajan napredak
Deregulacija cena	Značajan napredak
Razdvajanje DSO	Dobar napredak
Razdvajanje TSO	Dobar napredak
Nezavisnost NRA	Dobar napredak

IZVOR: European Energy Community Progress Report, 2015./ Izveštaj o napretku Evropske energetske zajednice, 2015.

PREPORUKE POLITIKE

- Kompanije za transport energije da dozvole pristup distributerskoj mreži drugim snabdevačima električne energije i gasa na nediskriminatornoj osnovi
- Dobavljači da dosledno primenjuju propisane naknade, kako ne bi zloupotrebljavali svoj dominantan položaj na tržištu
- Osigurati nezavisnost nacionalnog regulatora
- Uspostavljanje pravila kao bi se omogućilo funkcionisanje maloprodajnih tržišta, uključujući ublažavanje procedure za izmenu dobavljača
- Unapređenje transparentnosti u upravljanju društvenim preduzećima i energetske sektorom u celini .

IZVOR: Regional Energy Governance and State Capture Assessment Report, SELDI, 2016./Regionalni izveštaj o proceni upravljanja u energetske sektoru i zarobljenoj državi, SELDI, 2016

JAVNE NABAVKE:

Zakon o javnim nabavkama usvojen 2013.godine predstavlja značajnu izmenu u odnosu na prethodni zakon (iz 2009. godine), s obzirom da je povećana transparentnost propisa, poboljšane su procedure planiranja, pojednostavljen je način dokazivanja neophodnih uslova za učešće, predviđeno je uspostavljanje jedinstvenog registra ponuđača i obaveza evidentiranja i praćenja sprovođenja i dopune ugovora o javnim nabavkama, kao i regulisanje sprovođenja centralizovanih javnih nabavki. Nadležnosti Uprave za javne nabavke i Komisije za zaštitu prava u javnim nabavkama su promenjene. Čini se da je važeći regulatorni okvir dobar, ali njegova koherentna primena i dalje predstavlja izazov. U najnovijem izveštaju o napretku EU stoji da je "Srbija osrednje pripremljena u ovoj oblasti", "Dobar napredak je postignut u proteklih godinu dana, naročito usvajanjem izmena i dopuna Zakona o javnim nabavkama kao i većom upotrebom otvorene tenderske procedure", ali i da su "neophodni značajni napori u svim sferama za poboljšanje konkurentnosti, efikasnosti i transparentnosti u javnim nabavkama."

IZVOR: Regional Energy Governance and State Capture Assessment Report, SELDI, 2016./ Regionalni izveštaj o proceni upravljanja sektorom energetike i zarobljenosti države, SELDI, 2016.

Ova publikacija je sufinansirana od strane Evropske unije i Centralne evropske inicijative (CEI).
Stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Evropske Komisije i CEI.

